

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cátē 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu suntu membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe cátē 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitetulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Fabric'a de chartia mechanica dela Zernesci. — Epistol'a repausatiloru Simionu Barnutiu si Ioanu Maiorescu adresata din Vien'a cătra români delà Brasiovu la a. 1852 in cause nationali. — Unu documentu că multe altele relative la gónele bisericei romanesce. — Atheneu in capital'a Romaniei. — Colectiunea de documente istorice a profesorului Dr. Nicolae Nilles. — Caracterulu firmu, disertatiune pronunciata in adunarea generala a despartiamentului XII tñnta in Lapusiu in a. 1884. (Fine). — Procesu verbale alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luatu in siedint'a dela 12 Iuniu n. 1885.

Fabric'a de chartia mechanica dela Zernesci.

(Istoriculu ei).

In dilele nôstre se vorbesce si se scrie fórtre multu despre industria mica si mare, de casa, de professionisti adunati in corporatiuni si despre industri'a de fabricce. Intr'unu cursu anumitu de ani s'a vorbitu fórtre multu si despre cea de antâi intreprindere de industria mare mechanica realisata de cătra unu consotiu de români, a deca despre Fabric'a de chartie mechanica dela Zernesci in Transilvani'a.

S'a si scrisu cátē ceva despre aceeasi fabrica intru o fóia beletristica din Brasiovu; se pare inse că auctorulu acelei scrieri nu avuse la dispositiunea sa nici unu documentu si nici unu actu, care se'lu puna in stare de a da lectoriloru sei o icôna credinciosa, informatiune autentica despre originea, desvoltarea, luptele, desastrele acelei intreprinderi si in fine de trecerea ei dupa 23 de ani din mânile româniloru in mânile altora. Prese acésta acea descriere pe lângă lacunele cele mari mai sufere si de anachronismi, cari nu potu fi trecuti cu vederea.

La alte popóra bogate si fórtre inaintate in industri'a mare capitaluri de 2—3 sute de mii cástigate ori perduite, insémna fórtre puçinu, si se intèmpla de nenumerate-ori, că avutii loru arunca cátē 2—3 sute de mii numai pe experimente fórtre problematice, la care se perde sum'a intréga fára că se audi pe cineva vaierându-se. Facêndu cu totulu abstractiune, dela defraudarile colossali si criminali din epoc'a de facia, vomu reflecta la loculu acesta numai la intreprinderi industriali realisate cu multa grijă si cu simtiu practicu, totusi nereușite si mai curêndu sau mai tardiu cadiute cu totulu.

Cu tóte prevederile loru, o singura eróre essentiala commisa au ascunsu in sine simburele mortieei, sau alu unui morbu indelungatu, precum se intempla la nascerea fintielor organice, de ex. a prunciloru. Dara ce le pasa popórelor bogate si potente de asemenea perderi, care la ele se reparédia iute prin comerciulu de preste tieri si mari.

Cu totulu altuceva este la unu poporu nu numai că celu românescu din Transilvani'a, dara că si celu sasescu si ungurescu din acésta tiéra. Pentru popóra cum sunt ale nôstre, doue si trei sute de mii sunt unu capitalu mare; de aceea si audimu pe cei cari le perdu vaierându-se că de mórté, că si cum ar' sta se péra de fóme. Amu avutu in cei treidieci de ani din urma de inaintea ochiloru nostrii o multime de casuri, in care unu numeru considerabile mai alesu de familii germano-sasesci au perdu in cátēva intreprinderi industriali mai multe sute de mii, ba departe preste unu milionu, precum se va vedea mai la vale.

Asia dara daca risiculu in intreprinderi industriali este atât de mare si daca averile româniloru sunt asia de modeste, incâtui ei se nu pótá incerca nimicu pe terenul industriei mari, fara a da preste perderi grele, cine a pututu farmeca pe români din Brasiovu si Zernesci, că se 'si bage capulu intr'o industrie mare, la care avea se pérdă?

Inainte de a intra in istoriculu fabricei dela Zernesci, trebuie se dàmu responsu limpede la intrebarea pusa acilea, pentru că dupa aceea se intielegemu bine tóte urmarile.

Cine a farmecat pe români? Respusulu póté fie fórtre scurtu si categoricu: l'au farmecat conjuncturele finanziari si comerciali urmate dupa sugrumarea resboiului civilie.

Dara numai dintru atâtă generatiunea de astazi si cea de mână va intielege fórtre puçinu, aprópe nimicu;

noi inse voimu că ele se afle totulu si se invetie din suferintiele antecessorilor.

In Ardealu se aflau si pâna in a. 1848 cîteva mori, unde se facea chartia de mână, cîlă de cîlă si se uscă prin poduri că vai de ea. Mai era si doue machine modeste, una la Orlatu si altă la Cărtisiora. Dara tîte acestea mori si fabricice nu erau in stare se faca nici pe jumetate atâtă chartia cătă se cerea. Dupa pacificarea tierilor, la organisatiunea nouă se cerea chartia de scrisu si de tipariu in cantitati ne mai audite in acăsta tiéra. Autoritatile austriace consumau cantitati enorme, din materialele de scrisu. La chartia ce se tragea dela Vien'a, in lipsa de cali ferate dela Czegled si mai apoi dela Solnoci incocă chiria cu provisiónele era 8 pâna la 10 fl. moneta conventionala pentru 100 puncti de Vien'a (1 Cantariu, centenariu, maja).

In principatele românesci se tragea mai tîta chartie de scrisu si de tipariu din Transilvania dela Brasiovu si dela Sibiu. Nicairi o móră de chartie; chiar si cea dela Pétr'a a familiei G. Asachi incetase cu lucrarea. Fabricantii dela Orlatu si Cărtisior'a lucrau cu căstig de 50%, la unele calitati de 100%. Fratii Kiessling veniti aici din Boem'a că ómeni saraci, jucau role de baroni bogati.

Cas'a Radu Orgidanu in Brasiovu avea in soldulu seu doue mori de chartia grósa in Secuime, care inse nici odata nu erau in stare de a'i lifera atâtă fabricatu cătu si se cerea din Bucuresci si de airea. Cas'a Georgie Ioanu et fii totu acolo, aveau magasinulu de chartia dela Orlatu in comisiune, dara fórte de multe-ori venia in strimtore cu neguigatorii, cari le cereau chartie mai multa.

La acea cautare extraordinara a chartiei se mai adaoase si devalvarea spaimăntăre a monetei austriace de chartia. Bani era fórte multi, că pléva, cum dicea poporulu, inse de chartia, de care lumea se temea fórte, adeca se temea de bancrotulu statului, cum fusese buna-óra celu cu perdere de 80% dela 1811.

Cum se scape ómenii de asemenea moneta? Éca asia: se cumpere mosii, realitati in orasie si se infinție fabricice cu machine, că se scape de acei bani nesiguri.

Cum s'a intemplatu cum nu, că tocma in acel timpu, adeca in Septembrie 1852 venise la Brasiovu unu austriacu anume Kuster, de locu din Bregenz, care lucrase cătiva ani in Orlatu, éra mai tardiu luase in arënda mór'a de chartia dela Bargau in districtulu Nasaudului, unde castigase in cătiva ani 15 mii fl. m. c. si apoi voiá se formede in Brasiovu unu consortiu pentru o fabrica mare de chartie mechanica. Acelu omu inse indata in primele conferentie se incercă se infasiure pe consortiulu embrionu in nesci conditiuni fatali, éra apoi vediendu că nu reese asia cum voiá elu, se facu tradatoru alu planului româniloru si trecu lá unu altu consortiu sasescu.

De ací se escă si o rivalitate nationala fórte periculosa pentru ambele parti, precum se va vedea mai tardiu.

Dupa departarea lui Kuster se luara urmatorele me-

suri preparative, pe care le scótemu aici din protocolulu originalu alu siedintieloru consortiului românescu, pe care'lu avemu sub ochii nostrii. Unele acte sunt redactate, anume la inceputu, numai cum a datu Ddieu.

Protocolu.

In 2 Octobre alu anului 1852 in 20 Septembre subscrissi dupa cîtev'a sfaturi preliminare se adunara la unu locu, si se declarara pe sine de „Societate de actionari“ pentru intemeierea fabricei mechanice de chartie la Zernesci, cu presupunerea de căstigarea inaltei concesiuni.

Spre scopulu aici aratatu subscris'a societate determina si pune la cale urmatorele:

1. Pasă la unu Contractu, ale carui conditiuni se vedu din documentulu petrecutu mai in josu sub A.)

2. Cumparara la Zernesci dela vice-protopopu Bartholomeiu Metianu loculu numitu „Crivina“ impreuna cu dreptulu apei, pe care va cladì fabric'a de chartie, precum se cunoșce din cuitanti'a de sub B). si asupra carui'a indata dupa inplinitele strigari legale se va inchieé si contractulu cerutu de legi.

3. Se compuse si subscrise o petitiune cătra Serenitatea Sa Principele gubernatoriu, spre a se căstiga concesiunea de fabrica.

4. Se denumi de ocamdata numai unu cassaru in persón'a dlui Ioanu George Ioanu, care este insarcinatu a aduna 25% din valórea actiuniloru hotarăte in contractulu de sub A).

5. Se alese si denumi unu creditariu alu societatii in persón'a Dlui Georgiu Baritiu, care fu insarcinatu a intreprinde o caletoria prin Vien'a si Prag'a la Zurich in Helvetia, cu acelu scopu, că se'si căstige cuviinciosele cunoscintie, atâtă despre intreprinderea fabricei, cătu si despre altele óre-care, totu odata a tocmai si arvuni tóte partile fabricei, a cauta unu mechanicu cu sciintie si in tóta privint'a destoinicu, spre a pune fabric'a intru dorita si folositore lucrare.

6. Se determina a se scóte unu ingineriu la fati'a locului in Zernesci, spre a mesura loculu cumparatu, cum si faç'a apei si puterea ei.

7. Orice alti pasi spre inaintarea susu aratatei intreprinderi sè se faca dupa sunetulu Contractului. Cu-prinsulu susu aratatelor documente este acest'a:

Contractu de insoçire.

Care in anulu si diu'a mai josu insemnata s'a inchieiatu cu buna socotela intre subscrissi in urmatorele puncte si conditiuni:

1. Subscrissi se invoiescu, si se indatorédia intre sine, că se formede o societate de actii cu scopu de a asiedia si deschide o fabrica mechanica de chartie, care se fie compusa dupa celu mai perfectu modelu din cîte se afla in tierile de susu de feliulu acesta.

2. Acea fabrica care se projectédia, se va asiedia la Zernesci, aprópe de satu pe loculu numitu Crivina, care s'au si cumperatu de cătra Dl Rudolfu Orgidanu si Dnialoru George Ioanu si fii in pretiu de 2600 fl. moneta conventionala, avêndu in periferia siese mii stân-

gini patrati, dupa unu deosebitu inscris, si care indata dela subscrierea acestui Contractu, va trece in deplin'a proprietate a acestei societati.

3. Acésta societate emite dela sine si pentru sine indata acum la formarea sa una suta siesedieci actii (160) de cátè cinci sute (500) monet'a conventionala, cu acea conditiune, cá o suta douedieci (120) din aceleasi sè se impartia indata acum intre subscrisii actionari, carii voru primi asupra-le dupa vointi'a si poterea sa, ér' patru-dieci (40) actii remànu de resvera depuse si pastrate in sinulu societatii, pentrucá la o neaparata trebuintia sè se pótá face si acelési vèndietóre.

4. Actile acestea nu se potu vinde in afara la altii, decàtu érasi numai la membrii societatii, adeca déca s'ar intèmpla cà vre-unulu din actionari se voiasca asi instraina actiile sale, se nu le pótá vinde decàtu érasi numai la vreunulu din membrii societatii cu pretiu cum s'ar potea invòl, ér' déca vèndiatoriulu nu ar' fi indestulatu cu pretiulu, cu care ar' fi imbiatu, atunci societatea totu nu va lasa se ésa acelési din mânile sale, ci le va cumpera in pretiulu ce le voru fi avutu actiile la inchieria bilantiului din urma, si in proportiune cu vremea trecuta dela acelasi bilantiu.

Iar' déca in cursulu vremiloru vreunulu din actionari ar' trece la alta viétia, atunci clironomii sei fiindu maiorenii, voru avea dreptulu a'si denumì dintre sine pe unulu, care se imprimésca loculu repausatului de actionari, déca voru vrea, éra déca nu, voru fi datori a lasá actiile in proprietatea societatii totu dupa modulu aratatu in acestu punctu. Éra cându clironomii ar' fi minorenii, atunci se intielege de sine, cà dupa sunetulu legiloru tie-rei, deregatorii'a pupilara va pasì la mediulocu, si va dispune asupra actiiloru loru, ca si asupra celeilalte stari remase, scotìndu preçiulu actiiloru din mediulocu, si lasàndu actiile in proprietatea societatii.

5. Nici-unu actionari nu este in dreptulu seu, de a se impasà in acésta calitate la vre-o alta fabrica de chàrtie pe vremea, in care elu se afla membru alu acestei societati, de ar' avea in launtru macar numai sum'a dela o singura actia.

6. Societatea se afla in dreptulu seu de a se reintregi pe sinesi, sau si de a'si inmulti numerulu membriloru, déca acésta trebuintia ar' fi recunoscuta de cătra trei din patru parti a societatii, éra membrii cei noi se voru alege totudéun'a cu absoluta maioritate a voturiloru.

7. Subscrisii punu acuma urmatórele la cale:

a) Dènsii compunu o rogamente intru intielesulu instructiunei provisorie, prin care ceru concesiune pen-tru ridicarea fabricei de chàrtie dela gubernatorulu tierei, ca prim'a instantia in feliulu acest'a.

b) Iau in proprietatea sa sus pomenitulu locu de fabrica dela Zernesci si orènduiescu unu ingineru, care se desemnedie planulu situatiunei acestui locu.

c) Denumescu unu credintariu, omu indiestratu cu trebuinciosele cunoscintie, si provediutu cu cele mai bune recomandatiuni spre a caletori la Vien'a, Prag'a, Zürich, si in alte parti, unde va fi de lipsa, numai spre a

tocmi tóte partile constitutive si ale arvuni, ale proiectatei fabricie de chàrtia, cum si spre a cauta ómeni mechanici, carii se fie tocmiti cu simbrie la lucrarea si purtarea trebiloru fabriciei, si totdeodata spre a se si informa cu démenuntulu despre tóte calitatile acestui feliu de intreprinderi, pentru-cá se pótá da societatei tóte doritele informatiuni si deslusiri in privinti'a acésta.

8. Preçiulu celoru (120) o suta douedieci actii se va depune in cass'a societatii in urmatorulu modu, adeca :

a) La subscrierea acestui Contractu, spre a se potea coperi chieluelile preliminari, cum suntu cumparatóri'a locului, arvunirea masiniloru cu a trei'a parte din pretiulu loru, cum si arvunirea materialeloru pentru cladirerea localului fabricei si spesele drumului se numera cátè 25 la suta din fie-care actia.

b) La Martiu alu anului v. 1853 la inceperea cladiriloru si la miscarea masineloru din locu se voru platì alte 25 la suta.

c) Ér' restulu se va numera indata ce se va arata trebuinti'a.

9. Actionarii 'si voru administra tóta intreprinderea loru dupa deosebite instructiuni, temeiulu carora voru fi urmatórele puncturi :

a) Fiindu-cá este peste putintia cá toti actionarii se fie de facia si se ia parte la tóte lucrarile curgatóre ale societatii si ale fabricei, de aceea subscrisii se invioiescu, cá se aléga din mijloculu loru pe fie-care anu cátè unu presiedinte si unu vice-presiedinte, carii se fia detori a conchiema pe actionari ori cändu va cere trebuinti'a, a da tóte cerutele deslusiri asupra lucrarii fabricei, a cere séma despre totu cursulu treburiloru atàtu dela factorulu fabricei, càtu si dela manipulantulu ramului mercantilu dela acésta fabrica.

b) Deregatorii cei de frunte atàtu dela fabrica, càtu si pentru manipulati'a comerciala, dupa trebuintia se voru cauta si denumi de cătra societate.

c) Societatea va purta protocolu regulatu despre tóte sfaturile si hotaririle sale.

d) Hotaririle voru avea taria, déca se voru afila de fatia cel puçinu trei din patru parti ai actionariloru.

e) Societatea isi pastrézia dreptulu seu de a defige din anu in anu in siedintia formală capitalulu, cu care are se lucre fabric'a.

f) Dupa inplinirea de unu anu intregu socotitu din diu'a, in care fabric'a isi va incepe lucrarea sa, se va inchieria o Inventura generala si bilantiu; pe lângă acésta protocolele se voru inchieria la tóte trei luni, astfelui incàtu Societatea se'si pótá cástiga totudéun'a o cunoscintia lamurita, despre cursulu lucrariloru fabriciei. La inchieria bilantiului trebue sè se scadia din venitulu brutto mai àntàiu chieluelile fabriciei, adeca lefile, simbriile si alte chielueli curgatóre, apoi se va mai scadea din totalulu costu alu fabricei intregi unu procentu, pe care'lui va hotari societatea amesuratu cu scaderea si invechirea partiloru ei constitutive. Ér' cástigulu curatul se va arunca pe actii dupa proportiunea drépta si se va primi de cătra actionari la trei luni dupa inchieriera

bilantului. Totu intr'acestu chipu ar' avea sè se urmedie si la o intèmplare de paguba, de care ferésca Ddieu.

10. Ori ce hotariri ale societatii, care ar' avea se taie in esentia lucrului, voru avea a se intemeia numai pe puncturile acestui contractu si a purcede dintrenesulu că dintr'unu isvoru.

11. Contractul de fața 'si are pentru toti subscrissii membri si actionari deplin'a sa tarie si 'i indatorid la strins'a pazire a tuturor punctelor sale; totusi acela se socotesce de o camdata de documentu interimalu pâna la sosirea inaltei concessiuni, dupa care va si intra in activitate intru tòte puncturile sale; éra pâna atunci se voru pune in lucrare acum indata puncturile 7. 8. si 9 cu acelu adausu, că platirea inainte de 25 la sută se va adeveri prin cuitantie interimale (intarite), iscalite de presiedinte si vice-presiedinte, si se voru petrece tot-odata la unu protocolu, care se va deschide acum la inceputu.

Ér' că acestu contractu se'si aiba a sa taria deplina si indatoratore, s'a intaritu cu subscierea fia-caruia, adauganduse si numerulu de actii pe care le primesc fiecare.

Datus'au in Brasiovu la anulu Dnului 1852 Octombrie in 2.

Eu primescu douedieci (20) actii à fl. 500 suma de 10,000 fl; Rudolfu Orgidanu m. p.

Pentru douedieci actii ne indatoramu (à 500 fl.) Georgiu Ioan si fii m. p.

Pentru diece actii (10) à fl. 500 me indatoresu Georgiu Orgidanu m. p.

Pentru doue actii à fl. 500 me indatoresu Niculau Rudolfu Orgidanu m. p.

Pentru douedieci actii (20) à cm. fl. 500 intarescu Ioane Iuga m. p.

Pentru patru actii (4) à cm. fl. 500 me obligu Servian Popoviciu Barcianu.

Pentru patru actii (4) à cm. fl. 500 me obligu Niculae Teclu.

Pentru 2 adeca 2 actii de cète cinci sute fl. de argintu n're indatorescu Georgiu Nica.

Pentru diece (10) actii à fl. cm. 500 me indatorescu I. Pantazi.

Pentru 4 actii (4) à cm. fl. 500 ne indatoramu: Ioane Petroviciu si Tovarasia.

Pentru 2, adeca 2 actii à cm. fl. 500 me obligu Bartholomeiu Metianu, vice-protopopu.

Pentru 15 adeca cincispredieci actii à 500 fl. primescu. Georgiu Iuga.

Georgiu Baritiu primescu asuprami 2, di doue actii a fl. cm. 500.

Georgie Rudolfu Orgidanu 2, adeca doue actii à fl. 500.

Iordache Davidu primescu 5, adeca cinci à fl. 500.

Cuietantia.

Pentru cm. fl. 100 adeca un'a sută florini in moneta conventionala, pe care eu subscrisulu i'am primitu sub dat'a mai josu aratata dela societatea de actii a fa-

bricei proiectate de chârtie de cătra cätiva neguistratori români din Brasiovu, că arvuna pentru loculu numitul din Crivin'a, pe care l'amu vîndutu aceleiasi Societati cu dreptu de mostenire vecinica in marime de 6000 aadeca: siese mii stangini cuadrati, ér' in largime s'a socotitul de 210 stangini mesurati din cheutórea casei Paraschiva Predisca pâna josu spre Nordostu in ap'a Bârseni in pretiu de cm. 2600 fl. aadeca doue mii siete sute florini moneta convert. si cu conditiune, că din cei 6000 stangini partrati 300% sè se taie cam pela mijlocu spre resaritul, unde se voru asiedia edificiile fabricei; ér' susu aratat'a arvuna am primit'o prin Dl Nicolau R. Orgidanu. Ér' pâna la formală inchieiere a contractului de cumparare se servésca acésta cuitantia totu odata de adeverintia.

Zernesci in 30/18 Septembre 1852.

coram me

Georgio Baritiu

Notario gremii levantini
Coronensis.

Bartholomeus Meceanu

parochu et vice protopopu amu primitu.

Euere fürstliche Durchlaucht!

Ehrerbietigst Gefertigte erlauben sich im Interesse der vaterländischen Industrie nachfolgende unterthänigste Bitte, um die hohe Erlaubniss zur Errichtung einer nach der neuesten und bewährtesten mechanischen Zusammstellung zu errichtenden Papierfabrik zu unterbreiten.

Gefertigte haben nämlich in ihrer Eigenschaft als Handelsleute aus mehrjähriger Erfahrung die Ueberzeugung geschöpft, dass die Preise der Papiere in diesem Lande ganz besonders desswegen so hoch steigen, weil dieser Industriezweig hierlands von den bekanntlich riesigen Fortschritten ungemein zurückgeblieben ist. — Es kam hinzu auch noch ein besonderer Umstand, derjenige nämlich, dass der Papierverschleiss sowohl in den benachbarten Donauländern als auch in den übrigen türkischen Provinzen seit einiger Zeit sehr stark geworden ist, und da unser Handel nicht im Stande ist das diesfällige Bedürfniss anders als nur durch die Her einziehung einer bedeutenden Quantität fremden Papiers jeder Gattung zu decken; da anderseits die fremde Concurrenz auch in dieser Beziehung immer mehr anwächst, so haben sich die gehorsamst Gefertigten entschlossen, mit einem entsprechenden Betriebscapital in einer Gesellschaft oder Compagnie zusammen zu treten, und das obangedeutete Unternehmen auf eine erspriessliche Weise ins Leben zu rufen.

Der Ort der Errichtung dieser neuen Papierfabrik wäre bei Zernesti (im Kronstädter Bezirke) auf dem Platze Crivina, welchen Gefertigte käuflich an sich gebracht haben.

Der vorgeschrifteene Capitalsfond von 8000 fl. Cm. kann zwar auch von einem einzelnen der Gefertigten leicht ausgewiesen werden, da aber derselbe bei einer derartigen Unternehmung bedeutender als der vorschriftsmässige sein soll, so wäre ein solcher von den betreffenden Compagnons vermittelst unter sich selbst zu vertheilenden und auf dieselben lautenden Actien zusammen zu bringen.

Gefertigte erlauben sich demnach unterthänigst zu bitten, womit Euere fürstliche Durchlaucht geruhen möge, denselben die Concession zur Errichtung einer Maschinen-Papierfabrik bei Zernesti gnädigst zu ertheilen, zugleich ihre zu diesem selben Zwecke zusammentretende Compagnieschaft gnädigst zu bestätigen.

In der Hoffnung der gnädigsten Gewährung der diesfälligen unterthänigsten Bitte verharren tiefefrfurchtsvoll Euerer fürstlichen Durchlaucht.

Kronstadt, am 8. October 1852.

unterthänigste Diener.

Protocolu din 11 Octobre 1852.

In acesta siedintia au fostu fatia din actionari:

Ioane Iug'a, Rudolf Orgidanu, Georgiu Iug'a, Ioanu G. Iuan, Servianu Popoviciu, Georgiu Orgidanu, Georgiu Baritiu.

S'a cettu protocolulu din 2. Oct. a. c. si s'a incuviintiatu intru tóte.

Se determina, că credintierulu Societatii actionare inca in septembaria acésta se si pornésca in susu spre scopulu hotaritului, ér' apoi sè i se dea in dispositiune cm. fl. 10,000 adeca dicece mii florini moneta conventionala spre a face platile cerute la infinitarea fabricei. Dlui Georgiu Baritiu se i se dea si o plenipotintia formală intarita de cătra magistratulu localu. Ér' spre despargubirea sa si spre acoperirea speselor drumului i se asémna căte 5 fl. cm. pe fie-care di, cătu va fi in acestu drumu pâna la norocita sa reintorcere, preste acestea spesele drumului se i se rebonifice dupa soteca curata ce va fi detoriu a arata.

(Va urmá).

Epistol'a repausatiloru Simionu Barnutiu si Ioanu Maiorescu adresata din Vien'a cătra români dela Brasiovu la a. 1852 in cause nationali*).

Cătra români din Brasiovu.

Domniloru si Fratiloru!

Vien'a, in 3 Iunie 1852.

Tinerulu nostru imperatu, in caletori'a ce intreprinde in dilele aceste in partile despre resaritu ale monarchiei, cugeta a trece din Ungaria in Banatu si de acolo in Ardealu, spre a visita si partile acestea si spre a vedé facia la facia si pe natiunea, carea in completele furtune ale anilor 1848—49 i-a pastrat credint'a intr'unu modu atât de gloriosu si minunatu. Celealte natiuni nu voru intârdia a'si trimite spre intimpinare si salutarea monarchului florera loru, nobilimea, neguitorii, inteligenția si oficiantii. Români nu potu remână indaraptu cu atât mai vîertosu, că ei, că unii ce in partea cea despre resaritu a imperatiei facu partea de poporatiune cea cu multu mai numerosa, nu potu se nu simtia, că visit'a acésta in partile acele e destinata

mai alesu natiunei române si creditiei ei celei neintinate. Nu e indoiala dara, că si romanii de tóte clasele, preoti, nobili, negotiatori, invetitori, meseriasi si officianti imperatesci, — afara de visit'a officiala ce acesti din urma voru avea pôte, a face cu capii loru, voru alergă in numeru cătu se va potea mai mare la loculu, pe care guberniulu tierei ilu va fi destinat pentru salutarea tinerului imperatu, că se formede representanti'a natiunei romane.

Venirea acésta a monarchului in patri'a nostra, ne da ocasiune, carea nu scim daca ne va mai veni vr'odata, pe de o parte de a-i multiamì pentru că a ridicatu si pe natiunea româna la unu gradu cu celealte natiuni, pe de alt'a de a-i descoperi si lips'a cea mai mare, pe carea o simtimu cu totii si a carei imprimare singura ne va potea măntuì si face, că ridicarea nostra la acelasi gradu cu celealte natiuni se nu remâna vorba desiarta.

Lips'a cea mai mare ce o avemu astadi suntu scolile si mai pre susu de tóte o scola mare, o academie, in carea tinerimea româna se invetie in limb'a materna sciintiele, care se o faca folositore statului, patriei si natiunei sale. Acum e cea mai buna ocasiune de a cere dela bunulu monarchu voia de a deschide o colecta de bani intre români cu scopu de a intemeia o academie de sciintie inalte. Acumun i s'a datu cea mai buna ocasiune de a arata in fapta, că români, precum la 1848 s'a ridicatu, fara diferinta de religiune, cu totii pentru tronu si pentru măntuirea loru propria, asia si astadi suntu unu trupu si unu sufletu si că nu-i desparte nimic'a, nice in ceea ce se atinge de marturisirea bucuriei si a recunoscintiei loru cătra imperatulu, nice in ceea ce se tîne de cunoscintia lipselor ce ne apasa si de dorint'a de a ne astupa aceste lipse. Tinerulu imperatu, precum se vede din tóte, e forte aplecatu de a face tóte căte se potu spre a multiamì si ajutá pe români, si suntemu incredintati că o va avea de bucuria, vediindu că români insii facându inceputulu intr'o unire cu totii, și dau ocasiune de a-si aratá dorint'a ce o are pentru fericirea si inaintarea loru.

Noi ne indreptam mai vertosu cătra D-vosra români din Brasiovu, că cătra unii, carii dupa tóte impregiurările sunteti chiemati a luá partea cea mai de frunte la acésta intreprisa insemnatore, carea punându temeli'a fericirei românilor, va aduce si D-vosra in parte nu puçina gloria si recunoscintia din partea românimiei intregi. Celalaltu lucru, pe care'l u astépta natiunea dela Dvostra e, că indata se alegeti din sinulu D-vosra unu comitetu, care in numele gremiului negotiatorilor levantini sè se insarcine cu adunarea si administrarea fondului ce va esí din colectele pentru fondarea academiei române. Acestu comitetu alu gremiului se'l aveti constituitu pe căndu veti merge spre inchinatiune la monarchulu, că acolo impreunandu-ve cu episcopii si cu ceilalti români, si subscriindu inpreuna cererea pentru permissiunea de a deschide colecte spre intemeierea

*) Originalulu se afla in colectiunea lui Georgie Baritiu.

academiei române, se aveti si comitetulu constituitu spre a'lu potea numì in petitiune si a'lu face cunoscutu imperatului. Comitetulu se va completa apoi in Sibiu.

Noi si toti români bine simtitori suntemu atât de convinsi de simtiemintele D-vôstra cele nationali, in cătu credemu, nu numai că veti luá bucurosi acésta sfanta sarcina asupra-ve, că și la intemplarea căndu din vr'o ursita fatală, de care se ne ferésca Ddieu! — intre capii nostrii bisericesci s'aru aratá vr'o recéla ori vr'o neintielegere de acelea, pe care dusmanii natiunei nôstre le nutrescu din tóte puterile, D-vôstra spriginiti de toti români cei luminati si de poporulu care nu stie de aceste, ii veti face să se imbratisiedie că frati si se faca acestu pasu intr'o unire. Nu credemu că aru fi o atare recéla intre episcopii nostrii; dar' căndu din nefericire aru fi, cu tóte aceste, D-vôstra 'i veti apropiá, siguri fiindu că totu poporulu e cu D-vôstra. Faceti se uite tóte si se fie cumu au fostu la adunarea dela Blasiu. Nimicu n'aru fi spre mai mare stricaciune natiunei, de cătu daca nu s'aru unu acumu cu totii la acestu pasu, care putemu dice că inchide viitorulu nostru in sine.

Multe sunt lipsele poporului, multe aru mai fi de cerutu si petitiuni se voru potea face mai multe, dara lucrul celu mai mare si mai de frunte, la care se ve fie ochii tuturoru, este voi'a de a incepe colecte intre români pentru intemeierea academieei, si comitetulu din gremiulu brasioveniloru, care se adune si se administre banii.

Dupa-ce se va capeta voi'a acést'a, apoi print'r'o deputatiune veti roga pe baronulu Sina, pe famili'a de Mocioni si pe boierii Hurmuzake, că se ia sub aripile loru intreprins'a acést'a. Celealte se voru potea face si mai pe urma, precum numirea de colectanti s. a. Se intielege că episcopii voru remânea patroni ai acestui lucru.

Colectantii se voru numì asia, că se intre in intreprins'a acést'a români de prin tóte partile, că să se pôta dice, că e representata natiunea intréga. Anume se voru numì colectanti in Ardélu, in Munti, Chióriu, Alba-Iuli'a, Cluju, Blasiu, Sibiu, Reghinu si la alte opide, in Banatu la Timisiór'a, Lugosiu, in Ungari'a la Oradea, Maramuresiu, Pest'a, in Vien'a si alte locuri, pretotindenea din barbati cu influintia. Ei voru forma in totu loculu comitete filiali, care se voru intielege cu comitetulu celu centrale. In Sibiu, ori unde va fi adunarea, ve veti intielege si cu episcopii si cu ceilalti despre acést'a, neuitându a representá si inteligiint'a in comitetu.

Noi inchiemu cartea nôstra cătra D-vôstra, mai rogându-ve, că se nu lasati ocasiunea acést'a indesertu spuindu-ve, că ochii tuturoru româniloru sunt ațintati asupr'a Dvôstra, că unii ce poteti intru acést'a mai multu. Incepeli dar' indata cu ajutoriulu lui Ddieu!

Sim. Barnutiu m. p.

I. Maiorescu m. p.

Apelu si planu din cele mai innocentе a fostu acest'a propusu romaniloru din Brasiovu de cătra acei doi barbati subscriși la epistola; elu era óresicumu unu corolariu trasu dñm cunoscutele petitiuni ale deputatiuniloru

nationali intre anii 1849—50 pentru înfiintarea de universitate românescă de catra statu; dupace inse au vediutu că acelea petitiuni nu au fostu ascultate, dènsii au venit la ide'a, ca români se'si faca ei insii din banii loru incaj o academia de drepturi, a carei lipsa era in adeveru fôrte simtita. Dara acea agitatîune alui Barnutiu si Maiorescu a produs, anume in Sibiu cea mai rea impressiune ce se pôte cugeta. Se nu uitamu că in periodulu absolutismului guvernului Transilvaniei era instalat in Sibiu. Scrisori de acestea, totu asia de innocentă mai venisera dela Vien'a si in alte parti ale tierei. S'au facutu denuntiari false la Sibiu si apoi din o strada in alt'a la Gubernu. Urmarea fu, că in Vien'a fu calcata locuinti'a lui Maiorescu, era in Blasiu cancelari'a mitropolitului Alexandru St. Siulutiu, spre cea mai mare batjocura a bisericei si autoritatatiei episcopesci cu atâtua mai virtosu, că la nici unulu nu s'au aflatu nici o chârtia compromitietore.

Red.

Unu documentu că multe altele relative la gónele bisericei românesci.

Michael Apafi Dei Gratia Princeps Trniae, Partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes. Fidelibus nostris Reverendis, Honorabilibus et strenuis Ecclesiatarum Valachicarum in Transylvania Superintendenti, ejusdemque vicem gerentibus Senioribus, caeterisque Pastoribus universis, praesentes nostras visuris, nobis gratis, salutem et gratiam nostram. Tudván mind a politikában, mind pedig az Ecclesiában fennforgó akárm rendben és hivatalban helyhezett embereknek cselekedetekre és magok viselésére valo vigyázásnak, és illendő fenytéknek szükséges voltát; mely nélkül, az egyikben is a dolognak hasznos véggel valo folyását és gyümölcöszsét nem is remélhetni. Elöttök viselték ezt boldog emlékezetű prae-decessorink: kik magok regnálások alkalmatosságával vigyázván mindenek felett Isten dicsőségét concernálo dolgokra: többi között observáltanak oly közönséges usust, hogy e hazában lévő Oláh Ecclesiákra és azokban történető erroroknak correctiojokra religionkon lévő orthodoxus püspök vigyázna, mely usust mi is observálván annuáltunk, és rendeltük hogy birodalmunkban lévő minden Oláh Ecclesiákra inspiciáljon Tiszteletes Tiszabetsi Gáspár Uram orthodoxus püspök, és azokban lévő errorokat jo lelki esmérettel corrigálja, 's a dolognak kivánsága szerént dirigálja is. Azonban pedig ő kegyelmére biztuk azt is; hogy a mely Oláh tipografiát szerzet volt idvezült Rákoczi fejedelem, felkerestesse és felcirkáltassa azt is, hová lett, és most hol lehetne és hol volna. Minnek okáért hüségeteknek kegyelmesen és serio parancsol-tuk, valamikor megirt Tiszteletes Tiszabetsi Gáspár uram religionkon lévő orthodoxus püspökünk hüségek ecclesiáinak visitatiojokra kimégen, kiizenvén akár mely helyekre, valakiket hivatni fog, okvetetlen compareálni hivatal-jára elő álani, el ne mulassák: egyébiránt hidjék el bizonyoson, a kik vakmerölkednek, 's abeli ő kegyelme-dispositiojának és inspectiojának engedelmesek nem lesz-

nek, 's Sz.-irással egyező jo intésít correctioját nem veszik, bizonyoson elveszik büntetésekét. Secus non facturi praesentibus perfectis, eidem restitutis. Datum in civitate nostra Alba-Iulia die 14 men. Iulii 1674. Michael Apafi m. p. (Petrus Bod in vita Gáspári Tiszabetsi).

In locu de a traduce din cuventu in cuventu acestu documentu latino-ungurescu, pe care noi 'l aflam de mare valore, că si pe altele multe, care ne aducu aminte necurmatele persecutiuni ale bisericei orientale, ale servitorilor ei si ale ritului seu, ii vomu scôte aici numai intielesulu pe scurtu, inse fidelu. Principele Michailu Apafi calvinu forte zelosu pentru confessiunea sa si doritoriu că si predecessorii sei in tronu, de a face catti mai multi calvini dintre români, emite unu decretu cu dat'a 14 Iuliu 1674, intru care dupace premite, că nu numai in politica, ci si in afaceri bisericesci este recunoscuta necesitatea de supraveghiere si disciplina, face si elu aceea ce au facutu predecesorii sei principi, adeca voiesce a sustinea usulu observatu de comunu in tiéra, că adeca episcopulu calvinescu, care in limbagiulu calvinescu se numia ortodoxu, se fie pusu că superintendentu preste bisericile romanesci si se fie obligatu, că retacurile care s'ar află in acele biserici, se le indrepte. Deci principele Apafi declarandu că are incredere in episcopulu calvinescu de atunci anume Gaspar Tiszabetsi, ii comite acestuia inspectiunea preste bisericile romanesci, inse asia, că acelu episcopu se corégă in conscientia retacurile in care s'ar află biseric'a românescă, si se o conduce dupa cumu aru cere impregiurarile.

Mai departe principele declara totodata, că acelasi Tiszabetsi este insarcinatu, că tipografi'a românescă de odinióra, pe care o infinitase repausatulu principie Rakotzi, se o caute prin unu circulariu, că se afle de ea, ce s'a facutu, pe unde s'a ratacitu.

In a trei'a parte a decretului principele Apafi dă porunca stricta metropolitului, protopopiloru si celorul alti preoti români, că ori-cându acelu superintendentu calvinescu Gaspar Tiszabetsi aru voi se faca visitatiuni canonice in bisericile romanesci si ori-cându aru cită la sine pe ori-care dintre ei, se fie obligati a se presentă la dënsulu neaparatu, pentru că in casulu contrariu se o scia de siguru, că toti aceia carii aru cutedia sè se arate cerbicosi si nu aru voi a se supune la dispositiunile si la inspectiunea episcopului calvinescu, éra corectiunile lui facute in spiritulu sfintei scripturi nu le-aru respectă, se o scia prea bine, că 'si voru luá pedéps'a.

Acésta era starea cea adeverata a bisericei romanesci ortodoxe gr. or. de sub domni'a principiloru calvini pâna pe la anulu 1674, si dupa celealte documente prea bine cunoscute, chiaru pâna la anulu 1700.

Ceea ce s'a intemplatu sub domni'a calvinescă cu biseric'a română ortodoxă, au cercat si jesuitii unguri a face dupa anulu 1700 cu biseric'a gr. cat., de unde apoi s'a pornit lupte desperate, care au durat pâna sub domni'a imperatului Iosifu alu II-lea.

Atheneu in capital'a Romaniei.

Sunt douedieci de ani de cându exista in Bucuresti cu nume de Atheneu o societate de cultura compusa din unu numeru frumosu de barbati literati, altii luminati si totuodata avuti, cum si artisti de diverse ramuri. Scopulu principale alu acestei societati a fostu a propaganda scientiele si artele, a face că ele se petrunda in massele poporului si se folosesc in vieti'a practica. Atheneulu nu avea pâna acum unu palatu proprietate a sa, ci se adapostea in localu inchiriatu, inse forte strimitu pentru maretihu seu scopu. Acumu societatea s'a decisu că se'si edifice unu palatu demnu de numele Atheneu, demnu de scientie si de arte. Acelu palatu va costă celu puçinu 600 mii lei noi (240 mii fl.), societatea inse are pâna acumu unu capitalu numai de 200 mii l. n. Ea este decisa a castiga cătu 'i mai trebuie cu ajutoriulu unei loterii. Presiedente este venerabilele septugernariu Nicolae Cretulescu, barbatu de statu si membru alu Academieei, de mare auctoritate. Din apelulu ce urmedia vomu afla restulu.

Catra amicilor culturei nationale!

Publicul român, cu o necontenita simpatie a incuragiaturi misicarea intelectuala inceputa subt auspiciile Atheneului.

Elu a pututu constata tóte silintiele ce Atheneulu, in timpu de douedieci de ani, si-a datu pentru a destepeta in capitala, si in urma a'lu respândi in tóta tiar'a, gustulu ocupatiunilor scientifice, alu literaturei si artistice.

Elu a pututu asemenea a se convinge de utilitatea institutiunilor ce au isvorit u dela dënsulu si anume:

1. Societatea pentru invetiatur'a poporului român, cu scólele sale normale, cu scólele sale de meseriasi, din care a esitu Societatea Concordia, cu scólele sale de adulti pentru instructiune civica si instructiune generala.

2. Societatea filarmonica româna cu concertele sale sinfonice si silintiele de a respândi in publicu gustulu musiciei clasice.

3. Societatea amicilor de Bele-Arte cu prim'a expositiune artistica generala ce s'a organisatu in tiéra si incercarile de a destepeta gustulu artelor plastice.

Astadi Atheneulu, inradecinatu in inimele tutulor, gratie publicului luminatu, crede momentulu sositu de a construi unu edificiu, care se'i serve de domiciliu nu numai lui si societatilor izvorite dela dënsulu, dar' ânca si acelora de initiativa privata, ce urmarescu unu scopu analogu cu alu seu si anume: Societatea geografica, Societatea corpului didacticu, Societatea politehnica si Societatea sciintielor medicale.

Astfelu Atheneulu continua a remânea credinciosu missiunii ce 'si a impusu, inca dela creatiunea sa, de a fi promotorulu si sustiitorulu tutulor lucrarilor si activitatilor ce au dreptu tinta finala: Instructiunea si Educatiunea nationala.

Societatile susu enumerate voru avea in edificiulu Atheneului unu salonu comunu, care va servi pe rându

la intrunirile particolare ale membrilor comitetelor lor. Imprejurul acestui salonu se voru grupa incaperile destinate ale servi de cancelarie si a le pastra archivele, purtându, fie-care la intrare, inscriptiunea destinatiunii sale speciale.

Pe lângă o mare sala ce va contine bibliotecă Atheneului, care va purta denumirea de bibliotecă Scarlat Rossetti¹⁾ si va fi deschisa publicului, va exista âncă o sala analoga destinata bibliotecelor particulare a celorlalte societati.

Sal'a principala a edificiului, consacrata conferintelor Atheneului, va servi âncă pentru concertele societatii filarmonice, pentru intrunirile generale ale membrilor celorlalte societati, precum si pentru alte ocupatiuni intelectuale ce voru intra in cadrul Atheneului.

Art'a pura si artele aplicate (artele decorative si artele industriale) isi voru avea fie-care cîte o sală specială, un'a, consacrata exposițiilor si colectiunilor artistice propriu dise, alt'a, destinata a contine unu mușeu industrialu, avîndu o mare capacitate pentru studiul artelor desemnului. Industri'a va fi în vecinatatea artei, de care — ca in tîrte secolele cele mari de civilisatiune — va căuta a se inspira in diversele sale manifestatiuni. Art'a se va coborî cîtra industrie, sau mai bine Industri'a va cauta a se inaltia cîtra Arta.

Domniloru si iubiti compatrioti!

Nu este nevoie a insist'a asupr'a insemnătății concepiunii cu care ne presentam înaintea D-vostre. Atheneulu, precum si Societatile de cultură ce enumeraramu, nu isi voru asigura esențial'a si nu voru ajunge la complect'a loru desvoltare, pe cîtu timpu nu voru avea unu domiciliu alu loru propriu.

Cine nu intielege inca semnificatiunea si importanta unui edificiu, in care — luându unu corpu si cristalizându-se marele principiu de fortă si productiune alu Statelor si Societătilor moderne, principiul initiativei private — isi voru gasî unu punctu de reazamu si de raliare asociatiunile ce isi propunu, in sfer'a loru de actiune, se desetepe si, in acelasi timpu, se coordone tîrte activitatile si tîrte energiile inteligenției nationale.

Unu asemenea edificiu destinat a deveni, in capital'a României, unu adeverat templu al Artei si sciintiei, tre-

¹⁾ Defunctul comite Scarlat Rossetti a lasatu, prin testamentu, Atheneului român, in sinulu caruia s'a aflată că presiedinte in timpu de mai multi ani, doue case si unu locu. Un'a din case s'a vîndutu mai imediat dupa mórtea sa (1873) prin licitație publică, cu sum'a de 40,000 lei, ear cealalta a fost neincetată inchiriată cu 100 galbeni pe anu. Aceste sume au fructificat astfel, incătu in momentul de fatia Atheneulu are depusă la cass'a de depuner si consemnatuni sum'a de 128,000 lei in scrisuri fonciare rurale 5%, dupa cumu resulta din recepisele acestui stabilimentu cu Nr. 078,665, 096,003, 099,227 si 13,916. La aceasta suma se adaoga 10,000 lei lasati de reposatulu D. H. Vasile. Venzîndu-se locul si cea-lalta casa, estimate aproximativ la 70,000 lei, fondulu Atheneului se va ridica la o suma ce pîte trece peste 200,000 lei.

bue se fie mai nainte de tîrte o opera de arta. Dupa planurile ce s'a facutu, si dupa o estimatie aproximativa, sum'a trebuitore, pentru a'lu inaltia, se ridică in tre cinci si siese sute mii de lei.

Atheneulu, dispunendu numai de unu fondu de 200,000 lei, vine, prin loteria de față,¹⁾ de face apelul cîtăra toti amicii culturăi nationale, invitându-i de a se asocia cu dënsulu pentru a incepe si termina impreuna o opera eminamente utila si eminamente nationala.

Domniloru si iubiti compatrioti!

Daca există într'unu Statu interese transitorii si de partit, există, mai pre susu de dëNSELE, interese permanente si exclusiv nationale.

Atheneulu este si voiesce pururea a remânea, in desvoltarea concepiunii cu care se presenta înaintea tie-rei, interpretul acestor din urma interese.

Pe acestu terămu avému intim'a convictiune că vomu gasî — pe lângă unu inaltu sprijinu in patronagiul MM. LL. Regele si Regina, acăsta inalta expresiune a intereselor nationale — unu ajutoru puternicu in Guvern si in toti Români bine cugetatori, astfelu incătu — printr'unu avîntu comunu — se contribuim cu totii a pune România pe calea de a'si indeplini misiunea ce i impune atât situatiunea sa geografica, cîtu si trecutulu seu istoricu, adeca de a deveni pî confinile Occidentului si Orientului unu centru, din care sè se respîndesca asupra popoarelor Europei orientale radie de lumina si civilisatiune.

Biroul Atheneului:

Presedinte: N. Kretzulescu. V. Presedinti: C. Esarcu. — P. S. Aurelianu. Secretar: Gr. N. Mano — C. Stancescu. Cassier: G. M. Tattarescu.

Colectiunea de documente istorice a professorului dr. Nicolae Nilles.

Academi'a română din Bucuresci informata de aproape prin dn. dr. Michael Obdenariu despre calitatele colectiunii lui dr. Nilles, a cumparatu din aceea exemplarile pentru una miie de lei (circa 440 fl. v. a.) atât pentru bibliotecele publice cîtu si pentru membrii academiei, cum si altii cari se occupă inadinsu cu studiul istoriei noastre nationale si mai virtosu cu cea

¹⁾ Loteria pentru clădirea edificiului Atheneului, autorisata de guvern prin decisiunea din 30 Aprilie 1885. — Losurile câstigătoare voru fi: Unu mare lotu de 75,000 lei; unu lotu de 20,000 lei; unu lotu de 10,000 lei; unu lotu de 5000 lei; cinci de cîte 1,000 lei; cincideci de cîte 100 lei. Totalu 120,000 lei.

Pretiul unui biletu, unu leu. — Biletele se gasesc la casierul comptabilu alu loteriei D. Th. Stefanescu, directoare bancei nationale, precum si la toti debitantii de tutun din tiara, la principalele casse de Banc'a si de creditu, la principali librari si comercianti, la gari etc. — Banii din vînzare a biletelor se depunu la Banca Nationala si sucursalele sale. Loteria se va trage in Bucuresci la 1 Noembrie 1885 in Sal'a Atheneului. Loturile câstigătoare se voru plati in bani la presintarea biletelor; nereclamate in timpu de siese luni, dupa tragere, ele voru remânea in folosulu construirii edificiului Atheneului.

bisericésca, intru care noi români suntemu nespusu de saraci, căci totu ce avemu din acésta, sunt numai fragmente, inca si acelea ici-colo falsificate, sau inca tiesute unele cu altele fără picu de legatura logica intre densele. Se scia si pâna acumă, că se mai afla fórte multe documente relative la istoria nostra bisericésca afara de cele publicate de cătra istoricii românilor, acelea in se chiar si daca aparuseră pe undeva in tipariu, erau aprópe neaccesibili pentru literatii români, éra cele ascunse prin archivele straine le remanéu cu totulu necunoscute, pentru-că se ceru sume de bani, timpu liberu, patientia de feru si devotamentu, pentrucá cineva sè se ingrópe cu anii intregi prin archivele vechi, se bea pulberea si mucegaiulu din acte, se respire acelu aeru inchis si innecatiosu alu saleloru si camerelor de archive si bibliotece.

Consideratiuni de natur'a acestora facura pe academia că se castige mai multe exemplarile din colectiunea lui dr. Nilles. Cu atâta inse nu este de ajunsu, ci se cere, că de si pe scurtu, sè se faca cunoscutu cuprinsulu acelor colectiuni. Diariul „Romanul“ a publicat din pén'a dlui Ionescu Gion o recensiune interesanta despre acea colectiune, aducéndu-o in combinatiune cu celealte colectiuni, care se facu totu in acea directiune de cătra cătiva membrii ai academiei. „Telegraful român“ din Sibiu a imitat pe „Romanul“ facéndu asemenea. Unele diarie numai cătu au anuntiatu desu citat'a colectiune.

Intre acestea dr. Obedenariu care stă in corespondentia cu dr. Nilles, s'a supusu la o labore migalosă fórte, de a lua in revisiune critica documentele relative la istoria daco- si macedo-romanilor coprinse in colectiunea monumentală a lui Theiner.

Noi astamă de lipsa a publica si in acestu organu alu Asociatiunei sinopsea documentelor relative mai alesu la istoria bisericésca a românilor. Chiar si atâta publicatiune credem că va face pe multi ómeni nepreocupati de pareri sinistre si de altele absurde, ridicolе, că sè se puna mai seriosu pe studiarea istoriei nationale si totuodata a celei bisericesci, nu asia precum se invatia ea pâna acumă in cele mai multe institute, ci asia cum trebue se fie propusa pe temeiu acelor, despre a căror autentia sè se convinga ori-care profesor cu ochi de criticu obiectivu.

Totu căti au citit pâna acum in colectiunile lui dr. Nilles, recunoscu marea loru importantia. O recunoșcemu si noi, adaogemu inse, că de si acelea sunt fórte bogate, de si alaturea cu acestea ne stau spre folosire cele adunate de fericitulu Eudoxiu Hormuzachi in colectiune fórte instructiva, cum si cele publicate in archivulu dlui T. Cipariu, cele din Theiner, cele cumparate de fratii Mocioni si de mitropolitulu Siulutiu trecute totu in posessiunea academiei, in fine căte se mai afla in colectiunea lui Sincai, totusi se mai ceru inca si altele, spre a astupa, că se dicemua asia, lacunele si a pune evenimentele in nexulu loru naturale.

Cele doue volume ale colectiunei Nilles au titlulu acesta:

Symbola ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris corona S. Stephani maximam partem nunc primum ex variis tabulariis, romanis, austriacis, hungaricis, transilvanis, croaticis, societatis Iesu aliisque fontibus accessu difficilibus erutae a Nicolao Nilles S. I. s. theologiae et ss. canonum doctore, horumque in caesarea et regia universitate oenipontana professore publico ordinario, Patrocinantibus almis hungarica et rumena literarum academiis editae. Volumen I. Completens indices et operis partem I., pp. 1—496. Oeniponte. Typis et sumptibus Feliciani Rauch. 1885.

Volumulu I este 496 pagine. Volumulu II că continuare dela 497 ajunge pâna la 1086 pagine, prin urmare opu vastu. Unu indice sinopticu si altulu de nume, de persoane, locuri si lucruri, redactate cu mare diligenția, facilitédia fórte multu folosirea acestui opu.

Noi vomu reproduce aici numai indicele sinopticu relativu la cele doue biserici romaneschi din tierile coronei S-tului Stefanu, adeca din cartea II incepéndu dela pag. XIII pâna la XXIX, pentru-că, fie si numai dintru atâta, sè se cunoscă cătu ne mai lipsia inca si numai pentru istoria mai noua bisericésca. Acelu indice suna:

Liber II.

De historia Unionis ecclesiae Rumenorum cum Sede Apostolica.

Introductio. Prospectus materiae tractandae.

Cap. I. De Patribus Societatis Iesu in Magno Principatu Transilvaniae.

§. 1 De conditione Societatis Iesu in Transilvania ante hujus provinciae redditum ad antiquam ditionem Sacrae Coronae a: 1688.

I. De longaevo Societatis apostolatu in Transilvania pag. 127—130.

II. De ratione apostolici munieris a Societate expleti. P. Mathias Sambar S. I. pag. 130—135.

III. De laborum apostolicorum fructibus legitimo judicio aestimandis, pag. 135.

§. 2. De conditione Societatis Iesu in Transilvania in ditionem Sacrae Coronae denuo redacta pag. 135.

I. P. Gabriel Kapi S. I. pag. 136.

II. De officiis caritatis operose ac solerter a S. I. indigentibus impensis pag. 137—141.

Cap. II. De ecclesia orientali sub Sacra Corona ante Unionem.

§. 1. De origine, conditione, religione gentis Valachicae pag. 141—145.

§. 2. De clero ecclesiae Valachicae pag. 145—147.

Cap. III. De erroribus et abusibus ecclesiam Valachicam, olim apprime catholicam, deformantibus.

§. 1. Testimonium domesticum pag. 147—150.

§. 2. Testimonium Concilii Hierosolymitani pag. 150—151.

§. 3. Testimonium missionariorum pag. 151—152.

§. 4. Testimonium Primatis Hungariae pag. 152—153.

§. 5. Testimonium principum Transilvaniae pag. 153—160.

§. 6. Testimonium synodic. Theophili metropolitae pagina 160.

Cap. IV. De negotio s. Unionis sub Theophilo transacto
14

§. 1. De desiderio ecclesiae Valachicae emergendi ex misera conditione haereseos et schismatis per s. Unionem pag. 161—162.

§. 2. De unionis negotio tractari coepito pag. 162—164.

§. 3. Synodus ἐνώτικη anni 1697 pag. 164.

I. Res in Synodo tractandae pag. 164—165.

II. Acta et Decreta Synodi. Sessio I. pag. 160—167.

Sessio II. pag. 167—169.

Decretum Unionis pag. 169—171.

§. 4. Iterata confirmatio et ratihabitio Decreti Unionis pag. 171.

Nomina archidiaconorum ex Valachico transscripta, juxta exemplar Cardinali a Kollonich oblatum pag. 172—177.

Cap. V. De confirmatione synodi.

§. 1. De actis synodis Viennam transmissis pag. 177.

§. 2. Quo jure Cardinalis a Kollonich preces cleri ecclesiae Valachicae admiserit? pag. 178.

I. De potestate patriarchali Primatis Apostolici Regni Hungariae pag. 178.

II. De potestate Legati nati Sedis Apostolicae in Hungaria pag. 178.

III. De facultatibus extraordinariis Cardinali a Kollonich delegatis pag. 179.

§. 3. Causa confirmationis in Aula Viennensi pendente pag. 179.

I. De prima legatione Viennensi P. Bárányi.

II. De repentina Theophili morte ac de solita Athanasii institutione pag. 180—182.

Cap. VI. De sacra Unione firmiter stabilita sub metropolita Athanasio.

§. 1. Notitia missionariorum de stabienda Unione bene meritorum pag. 182.

I. Missionarii castrenses pag. 182—183.

P. Carolus Neurauter S. I. pag. 183—185.

P. Christophorus Gebhard S. I. pag. 184—186.

II. Missionarii Dacici pag. 186.

P. Franciscus Bellusi S. I. pag. 187.

P. Andreas Horváth S. I.

P. Ladislaus Baranyi S. I. 188—192.

§. 2. De consecratione et conversione Athanasii pag. 192.

I. Ex literis castrenibus jct. H. R. A. I. pag. 192—193.

II. Ex literis L. Th. Dindar, Residentis principis Valachiae pag. 194—194.

§. 3. De resolutione Caesarea circa negotium s. Unionis in Aula pendens et de literis encyclicis Cardinalis a Kollonich pag. 194—199.

§. 4. De actis in causa Unionis sub Athanasio nondum confirmato pag. 199.

I. Synodus ἐνώτικη anni 1698 pag. 200.

a) Historia synodi ex ipsis literis synodis ad Caesarem datis pag. 200—201.

b) Res in synodo agitandae pag. 201—202.

c) Acta et decreta synodi pag. 202—210.

d) Subscriptiones archidiaconorum pag. 210—212.

e) De professione fidei in synodo emissis pag. 212.

f) Literae synodicae ad Nuntium Apostolicum Viennae pag. 214.

g) Literae synodicae ad ministrum Caesareum Comitem Kinski pag. 215.

II. De conatibus haereticorum ad s. Unionem disturbandam.

a) Relatio castrensis pag. 218—219.

b) Literae P. Baranyi ad Card. a Kollonich pag. 219—220.

c) Literae Athanasi ad Card. a Collonich pagina 220—222.

d) Ηλεγάρτημα de popa Ioanne Czirka pag. 222—224.

III. Confirmatio synodi.

a) Caesareum regiumque diploma d. d. 16 Febr. 1699 pag. 224—227.

b) Instructio de usu caesarei diplomatis a statu catholico data Athanasio d. 29 Martii 1699 pag. 227—229.

c) De diplomate in Valachorum synodo rite tradito pagina 329.

1. Literae commissariorum ad Card. a Kollonich pag. 229—230.

2. Eorundem literae ad Caesarem pag. 230—231.

3. Literae synodicae ad Caesarem. pag. 231.

4. Literae synodicae ad Card. Kollonich pag. 232.

IV. De executiune Caesareorum mandatorum.

a) De publicatione diplomatis in regni comitiis legitime facta de 8 Sept. 1699 pag. 232—233.

b) De difficultatibus executionis Caesareorum mandatorum pag. 233.

1. Epistolae statuum et gubernii Transilvaniae ad Card: a Kollonich pag. 233—238.

2. Resolutio Cardinalis a Kollonich pag. 238—240.

3. De inquisitoria commissione inter Valachos circummittenda pag. 240.

Prima protestatio Athanasii d. d. 26 Sept. 1699 pag. 240—241.

Altera protestatio d. d. 30 Sept. 1699 pag. 241—242.

4. Literae deprecatoriae cleri Romano-catholici Transilvaniae ad gubernium pag. 242—244.

5. De novis conatibus heterodoxorum ad Unionem revertendam, ac de consilio Athanasii iter Viennense arripiendi pag. 244—245.

V. Synodus ἐνώτικη anni 1700 pag. 245.

a) Praevia notitia historica ex actis concilii provincialis Alba-Iuliensis a. 1872 pag. 245—246.

b) Res in synodo agitandae pag. 246.

c) Acta et decreta de s. Unione pag. 246—255.

d) Acta de itinere Viennensi pag. 255—256.

§. 5. De confirmatione Athanasii pag. 256.

I. De processu informativo pag. 256.

a) De Necessitate studii processus informativi ad confirmationem rite intelligendam pag. 256—257.

b) De rationibus canonicis processus informativi in causa confirmationis Episcopi pag. 257.

1. Selecta quaedam principia ex sacris canonibus desumpta pag. 257.

2. De consilio practico defectus requisitarum qualitatum in Episcopis neo unitis supplendi, quod Card. a Kollonich Sedi Apostolicae proposuit pag. 257—258.

c) De processu informativo in causa confirmationis Athanasii Apostolica et Caesarea auctoritate confecto pag. 258.

1. Personae ad judicium concurrentes pag. 258.
 2. De querelis ad Aulam Viennensem de Athanasio delatis.
 a) Gravamina sacerdotum Valachorum gr.-rit. unitorum contra Athanasium proposita pag. 259—262.
 b) Insimulatio a Gabriele Nagyszeghy adornata
 c) Testimonium Residentis Valachici in oppido Corona pag. 263.
 3. De actis ad commissarios in Transilvaniam transmissis „pro informatione et voto.“
 a) Informatio ac votum Gabrielis Kapi S. I., Superioris missionum Daciarum pag. 263—267.
 b) Informatio Cristophori Gebhard, Superioris missionis S. I. Cibinii pag. 267—269.
 c) Iudicium Bárányi ejusque in missione Alba-Iuliensi collegarum pag. 269—270.
 4. De Athanassii itinere Viennensi probantibus synodis suscepto.
 a) Ex synodo generali anni 1699 pag. 270—271.
 b) Ex synodo generali anni 1700 pag. pag. 271—274.
 5. Conferentiae Viennenses.
 a) Octo postulata ecclesiae Valachicae Athanasio benigne concessa pag. 274—279.
 b) De purgatione canonica ab Athanasio praestita pag. 279—287.
- II. De decretis confirmatoriis.
 a) De confirmatione Pontifica pag. 287—289.
 b) De confirmatione Caesarea.
1. Collatio episcopatus Athanasio facta pag. 280—290.
 2. De executione mandati Caesarei pag. 290—291.
- III. De novis privilegiis eccles. Valachicae concessis.
 a) Praevia notitia historica ex archivis Viennensibus pag. 291—292.
 b) Diploma innovationis et ampliationis privilegiorum d. d. 19 Martii 1701 pag. 292—301.
- §. 6. De actis in causa unionis sub Athanasio rite confirmato.
- I. Diploma patrocinii ac liberi comeatus pag. 307—308.
 II. Instructio theologi Graecorum unitorum pag. 308—314.
 III. Monita theologi S. I. in Transilvania constituendo ex Instituto S. I. data pag. 314—315.
- IV. De reditu et installatione Athanasii in Transilvaniam pagina 318—320.
 a) De reditu Athanasii in Transilvaniam pagina 318—320
 b) De installatione Athanasii pag. 320—323.
- V. Synodus ἐνώπιον quinta et ultima, a reditu Athanasii secunda.
 a) Relatio castrensis anni 1701 pag. 326.
 b) Literae synodicae ad Card. a Kollonich pag. 326—327.
 c) Literae synodicae ad Caesarem pag. 327—328.
 d) Literae synodicae ad Summum Pontificem pag. 328.
- Corollaria juridico-historica ex duobus synodis huius anni manantia pag. 328—330.
- VII. De Nova procella contra s. Unionem excitata.
 a) Argumentum.
 b) Species facti ad fidem documentorum juridicorum per Consilium Aulae Bellicum authentice exposita pag. 331—335.
 c) De praedictionibus et fassionibus Nagyszeghii, in literis Consilii Bellici memoratis.
1. Ex probris in Athanasium ejusque clerum ingestis pag. 335—336.
 2. Ex minis contra Excelsam Aulam jactis pag. 336—337.
 d) Iudicium Supremi Caesareorum armorum praefecti Rabutin Comitis de Bussi de minacibus verbis allatis pagina 337—339.
 e) Iudicium Athanasii de querimonia contra executionem Unionis habita, et de querimoniae auctore Gabriele Nagyszeghi pag. 339—341.
- VIII. Novum decretum Caesareum de libertate Unionis pag. 341—343.
- IX. De actis anno 1702.
 a) Sententia excommunicationis in Athanasium lata pag. 343—344.
1. Literae Theodosii Bucharestensis pag. 344—348.
 2. Literae synodicae Callinici C. Politani pag. 348—351.
 b) Synodus generalis anni 1702 pag. 351—352.
 c) Literae Card. a Kollonich ad Theodosium Bucharestensem pag. 352—354.
- X. De itinere Viennensi Legati regis Angliae pag. 354—356.
- XI. De adventu P. Provincialis S. I. in Transilvania pag. 356—357.
- XII. De actis anno 1703.
 a) P. Ladislaus Bárányi theologus renuntiatur pag. 357.
 b) Synodus anni 1703.
 1. Literae Card. a Kollonich ad Synodum pag. 357—358.
 2. Literae ejusdem ad ipsum Athanasium pag. 358—359.
 3. Quaesita, quae Cardinalis cum shemate responsionum a professore Papadopoli suggestarum ad Synodum misit pag. 359—361.
 c) Ex fructibus missionum Daciarum pag. 361.
 d) Memoriale Card. a Kollonich Summo Pontifici oblatum pag. 361.
- XIII. Ex tristi septennio luctuoso belli civilis 1703—1711.
 a) De re scholastica.
1. De juvenibus Rumenis publicarum scholarum disciplinae atque institutioni commissis pag. 362—365.
 2. De novis fundationibus scholasticis.
 a) Fundatio Čard. a Kollonich pag. 365—368.
 b) Donatio Leopoldi Caesaris pag. 369—359.
- B. De obitu utriusque Leopoldi sacrae Unionis patroni. Caesaris et Cardinalis.
 1. Leopoldus Magnus, imperator et rex. pag. 369.
 2. Cardinalis a Kollonich pag. 370.
 c) De novis Athanasii theologis.
 P. Ioannes Prenthaller pag. 370—371.
 P. Franciscus Szunyog. pag. 371—372.
 d) De constantia ecclesiae Valachicae in fide Unionis et Caesaris.
1. De Synodo anni 1707 pag. 372—373.
 2. Ex literis Francisci Rákóczy ad Constantimum Kan temir dapiferum principis Válaiae a. 1708. pagina 373—375.
 3. De privilegiis immunitatis et exemptionis cleri uniti, agente J. J. Hodermarszky, innovatis et confirmatis pagina 375—379.
 e) De consolatione missionariis Transilvaniae e longinquuo allata.

Emericus Tökölüs ad fidem catholicam conversus pagina
379—380

Ioannes Pataki, primus Rumenorum Dr. s. Theol. pagina
380—383.

f) Respectus missionum in turbulentis Hungarie provinciis pag. 383—385.

XIV. Ex ultimo triennio vitae Athanasii.

a) De postrema periculi procella a s. Unione feliciter depulsa.

1. De bello Turcico-Russico anni 1711 pag. 385—386.

2. De synodo autumnali anni 1711.

a) De vulnere s. Unioni inflito, ab Athanasio tamen statim efficaciter sanato pag. 386—387.

b) Protestatio Athanasii contra puneta in Synodo admissa pag. 387.

b) De progressu s. Unionis in partibus annexis.

1. Literae Athanasii pag. 387—389.

2. De progressu s. Unionis in Marmatia pag. 389.

c) Ex annis 1712 et 1713.

1. De novo incremento s. Unionis pag. 388.

2. De beata morte Athanasii pag. 390.

(Va urmă).

Caracterulu firmu.

Disertatiune pronuntiata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta la Lapusiu in a. 1884.

Motto: Caracterulu firmu e celu mai scumpu
thesauru pe pamantu!

Dr. Franciscu Steinberger.

(Urmare si fine din Nrii. 11—12):

Caracterulu nu eschide indurarea, precum cugeta unii, nu se tiene de elu recéla, impetrirea inimei, carea nu cunósce compatimire, nu cunósce indurare. Blandéti'a, bunatatea inimei prea bine potu stá cu caracterulu. Si déca totu-si la unele caractere se afla impetrirea inimei, acea urméra din slabiciune omenésca, carea nu scie tienea calea mijlocia intre vîrtute si virtu. Ce e dreptu, pe caracteru nu trebue se-lu domine sentimentismulu, la elu nu trebue se fia simtirea in preponderantia. Dara pentru aceea cá se fimu de caracteru, nu este trebuintia a ne smulge inim'a din sinu, ci trebuie numai simtirea a-o supune caracterului. Inim'a si simtirea nobila dau óresi-care nimbu caracterului, si-lu facu mai venerabilu, mai atragatoriu. Pâna cându caracterulu de un'a natura rece este respingatoriu.

Cele mai sublime caractere sunt acele, cari in acțiunile sale se conducu de principiile religiunei si ale moralităței. Aceste nealteratu adheréza la principiile mai înalte, la adeveru si omenia. Cu conșciintia se alegu cararile, si dela aceste nu le abatu scăpiciosele vanitati lumesci. Mai pre susu estiméra datorinti'a, decât glori'a, mai pre susu vocea conșciintiei decât tamaierea lumei, mai bine 'si pune in pericol popularitatea decât se sacrificie omeni'a. E destulu de forte a remanea moral-

mente curatu si atunci, cându i trebuesce a bê amarulu pocalu alu persecutiunilor, si atunci cându se agravéza asupr'a-i povór'a nenorocirilor. Pâna cându fața de cei inferiori 'si arata stim'a si reverinti'a, pe atunci fața de cei superiori 'si conserva independenti'a. Nu se teme a-si esprime drépt'a sa convingere si celor mai poternici, fia chiar' cu pierdere gratiilor, nu-si tradéza principiile si déca rangulu ori alta inaintare cu momele cauta a'lu seduce. In societate stralucesce că sórele, carele prin nici un'a imprejurare nu se lasa a se abate din calea sa, luminéra altora si imprastia caldura. Invapaiéza pe cei reci, si rapesce cu sine pe cei mici la sufletu. Sufletu'i nutritoriu fi este dreptatea. Dovedesce potere, patiintia majestatica si incredere in sine, incătu stórcé dela altii stim'a si supunerea pentru sine. Cea mai mare lauda este pentru unu omu, déca fi dicu omu de caracteru.

Form'a acést'a a caracterului se numesce vîrtute. Acésta este celu mai mare thesauru alu individului. Dara totuodata caracterulu moralu este si salutea societatii. Si de nu amu posiede chiar' nimic'a, singuru numai caracterulu, totusi intre diversele graduri ale societatii amu stá pe trépt'a dintaia. In sciintia, in genialitate nu te poti increde, daca nu are cu sine onestatea caracterului, care se reoglindéza in tóte faptele si cuvintele omului. Un'a dintre cele mai frumóse exemple cu privire la caracterulu onestu ilu aflamu in histori'a Romanilor. Pe Fabriciu consululu 'lu trimisese Romanii la regele Pirhu, că se esopereze dela dinsulu eliberarea prisonierilor facuti cu ocasiunea resbelului intre Romani si Pirhu. Acest'a dorindu pace, cu totu soiulu de donuri l'a imbiatu pe Fabriciu, carele avé un'a mare auctoritate la connationalii sei, se-i induplice pe acesti'a la pace.

Inse aurulu lacomosu nu l'a potutu duce pe Fabriciu la aceea, de-si erá seracu, elu a respinsu donurile. Puçini Fabricii de acestia se mai afla in dilele nóstre. Pirhu acum prin terore a cercatu a-si ajunge scopulu. Intralta di de nou l'a invitatu pe Fabriciu la sine si intre convorbiri ridicandu-se o perdea, apare unu elefantu si cu unu sbieratu infricosiatu se apropiua de Fabriciu si-si pune capulu pe capulu acestui'a. Fabriciu cu tóte că nu vediu elefantu in vieti'a s'a, acést'a nu-lu alteréza nimicu, ba rídiendu dice cătra rege: „Precum eri aurulu teu, chiar' asia astadi animalulu teu, nu me pote induce se facu ce voiesci.“ Nu peste multu dupa aceste Fabriciu primesce o scrisoare, in care mediculu lui Pirhu fi scrie, cumca pentru unu onorariu bunu e gat'a a inveniná pe regele; Fabriciu in locu sè se folosésca de cele scrisoare, trimite epistol'a lui Pirhu. Acest'a cétindu-o, a eschiamat: Intr'adeveru, mai usioru este a abate sórele din calea sa, decât pe Fabriciu din calea onestatiei.

Cele mai admirabile caractere ni-le arata biseric'a in santii sei. Despre santul Ioanu botezatoriulu insusi mantuitoriu dice: că nu e trestia, carea se clatina precum sufia vîntulu. Pe săntul Ioanu Nepomucu nici mórtea nu l'a potutu induce se lucre contr'a convingerei sale.

E datin'a caracterulu pentru tari'a si nealteratiunea lui alu asemaná cu metalurile, ast'feliu se díce caracteru de diamantu, carele are dóue insusiri, cea mai mare taria si cea mai sublima puritate, caracteru de otielu, carele asemenea este tare, si caracteru de fieru, carele trecéndu prin prob'a focului asemenea este tare si tenace.

In omulu fierului se glorifica constanti'a si neinduplarearea, dar' fiindu-cà nu e scutit de ori-ce pata, nu i-se potu aplicá epitetele de mai susu.

Cea mai scumpa insusire a omului este puritatea caracterului. Singuru caracterulu nepatatu represinta pe omu in cea mai sublima infaciosiare a lui. Numai barbatii de unu asemenea caracteru ne merita incredere. Pe asemenea barbati i-au canticu si poetulu Romanu Horatiu: „Iustum ac tenacem propositi virum, non civium ardor prava jubentium mente quatit solida.“ Decàtu manier'a fina, decàtu intelectinti'a, e mai multu si mai nobila puritatea caracterului. Ori si cátu pretiuim manier'a fina, carea imprumuta vietiei splendore si amusare si da placere vietiei sociali, totusi remane unu gradu dejositoriu, de nu are cu sine puritatea caracterului nepatatu. Ce folosesce manier'a nobila si fina, daca nu le urmeza fapte nobile? Ce folosesce mintea mare, déca nu este vointia, care se o induca la lucrare? Ce folosesce sciinti'a mare, esperienti'a lata, déca nu este caracteru care se nu abuseze de ele, si la care nici pe cài laterale se nu pótă strabate coruptiunea? Ce folosesce simtiulu de dreptate, déca nu este caracteru de fieru, pe care se nu-lu pótă intrepidá terorismulu celoru rei. In vieti'a unui omu caracterulu e unu mare thesauru. Si e de totului màngaitoriu, că fiesce-cine póté ajunge in posesiunea acestui thesauru, numai se voiésca, si nici cà este altu-ceva, decàtu o vointia bine disciplinata. — Genialitatea se póté posiede singuru din darulu lui Dumnedieu, dara la caracteru mare fiesce-cine póté ajunge, nu-i trebuie rangu stralucit u că se indrepteze asupr'a-i privirile. Si din celu mai modestu cercu, inca-si resfira radiele departe caracterulu adeveratu. Nu are trebuintia de gloria faptelor eroice, că se i-se infrumsetize fruntea cu coron'a de lauru a recunoscintiei, singuru implinirea consciintioasa a agendelor quotidiene fi procura lauri stime publice, nu are trebuintia caracterulu de radiele glorificatore ale genialitatii că se brilleze, nu are trebuintia de sciintia, singuru minte sobria fi trebuesce si sufletu curatu. Sublimitatea caracterului nu e legata nici de starea materiala. Cu cea mai marginita stare materiala, pré bine póté stá celu mai frumosu caracteru.

E de totului mare daun'a, cà nu totu-deun'a este impreunata cultur'a inalta cu caracterulu. Póté fi ci-neva unsulu sciintieloru, muselor, literaturlei si totusi cu privirile la caracteru stà mai pe josu decàtu unu simplu omu.

De destule-ori mai curatu caracteru se afia intr'unu individu neinvetiatu, decàtu intr'unu altulu cu facultati splendide. Pentru mai nobile fapte fi bate inim'a acelui'a decàtu acestui'a, si mai mare eroismu arata acela in suportarea greutatiloru dilei decàtu acest'a.

Virtutea vointiei este de lipsa la ori si cine. Dens'a este aceea ce castiga bataliile, fia pe cämpulu de resbelu, fia in salonulu muselor, fia in luptele emulatore ale societatii.

Chiar' genialitatea nu póté produce opuri de unu pretiu durabilu fara munca si fara incordarea poterilor. Pe cämpulu sciintiei si alu literaturei numai lucrarea neobositore aduce lauri gloriei. Mintea omenesca nu ar' fi potutu areta opuri nemuritore, cari că-si nescari faruri luminéza prin secli, de nu i-ar' fi intinsu màna de ajutoriu poterea tenace a vointiei. Pe Napoleonu nu l'a facutu mare singuru genialitatea lui, fara poterea cea mare a vointiei; tenacitatea lui, carea nu a cunoscutu greutati, nu s'a datu indaraptu de impedimente, si pe care nu a potutu frange povar'a uriasia a luptei continue.

De-si nu ne aruncamu cu totii in batalia intre plumbii inimici, de-si nu calatorimu cu totii pe mare, si asia nu suntemu espusi jocuriloru acesteia, carea acusi e blanda că-si unu pruncu bunu, acusi urla că-si unu leu iritatu, sfarmandu naia, lovindu-o de côte si dupa-acea dormitandu-o légana (Smilles datorinti'a 147), totusi de eroismulu vointiei toti avemu trebuintia. Vieti'a de tóte dilele in cele mai multe casuri recere barbati'a, recere tari'a sufletescă.

Candu suntemu tineri, vieti'a ni-se infaciséza in colozi de rose, plina de placeri. Dara dupa ani vedem, cà acolo langa rose, se cuprindu si spinii ce ne incomodéza. Si inaintandu mai departe in gradin'a vietiei, ne lovimus de paturi semanate cu suferintie, greutati, nenorociri si desamagiri". — Smilles totu acolo caract. II. 1881.

Nu numai militariulu carele se svèrgolesce pe cämpulu de lupta, nu numai marinariulu carele se lupta cu valurile turbate ale marei, fara si individii muncitori in vietia ajungu in mii de forme a stá facia in facia cu mórtea.

Pe duhovnicu, pe preotu, pe medicu, de multe-ori lu duce datorinti'a inaintea chipului ingrozitoriu alu mortiei. Avemu lipsa de vîrtutea vointiei, că se potem strabate printre multele, de-si miciile dificultati, cari se ivesc pe carierele ce amu intreprinsu. Unu elementu alu norocului este tenacitatea neobosivera. „Audaces fortuna juvat," dice Latinulu. Ce atât'a insemnéza, cumca noroculu stà pe langa cei curagiosi. Insemnatii omenimeti, numai luptandu-se cu tenacitate contr'a piedecelor uriesie si-au ajunsu scopurile. Multi privescu cu invidia succesele altora, necugetandu ca acele numai dupa invingerea multoru nesuccese le-au ajunsu. La incepantu si dupa aceea de nou si nou au suferit naufragiu, dara neostenindu-se curagiulu, au devenit und'a contrara si numai astfeliu au debarcatu siguru la limanu. (Smilles dat. 27).

Cine voiesce a cäscigá victoria in lupt'a vietiei, acela trebue se dea pieptu cu piedecele, cu greutatile. Tóta carier'a si are grijile, temerile, necasurile sale, carii se paru mai grele decàtu ale altora.

Indaru voimu a fugi de ele, numai le schimbam cu altele, dara mai grele si mai necajitore.

Numai unu modu este a le micsiora, fără hesitare trebue a dă pieptu cu ele. Necasurile vietiei sunt assemenea leopardului, dice dr. Mateos în scriptele sale (cum se ne fericim în tom. II. p. 75). „Privesce-i bine în fația și fugă de tine“. Preste capetele celoru slabii de înima totdeună mai mulți nori se congheră, decâtă peste ale celoru curagiosi. Din temere voindu-a incunjură retele, tocmai mergu la ele.

Adeverat'a onore le compete acelor'a, cari cu putere propria au strabatutu valurile vietiei. Aceia insa, cari cu ajutoriu streinu, cari, că-si nai'a ce avea vîntu, că-si ballonulu s'au redicatu susu, aceia nu potu contă pe stim'a mai nobila a ómeniloru. Facia de acei'a celu multu ne atingemu palar'i'a, dându-le onórea cuveninçioasa, dara adeverat'a stima o conservamu pentru eroii morali.

Dela acestu terenu de lupta nu se eschide nici seculu frumosu, si pentru dënsu inca cresc lauri. Terenul loru de lupta nu e cîmpulu de resbelu, unde trebue a atacă inimici, fără este cerculu familiei, destule-ori desculu de luptaciosu. Mam'a de familia are trebuintia de mare spiritu, de mare taria sufletésca, că se nu succumbe sub povór'a suferintelor, sub sarcin'a durerilor. Cu căta grija, cu căta diligentia este impreunata crescerea prunciloru, cătă nopti fără somnu privighiéza mam'a lângă patulu pruncului seu morbosu, innadusindu-si chiar' respiratiunea, că cu atâtua mai bine se pótă observá misericordie micului suferindu. Ce junghiuri ascutite fi ambla prin inima, căndu fi aude viersulu gemitoriu. Ce durere mistuitóre pentru o mama, căndu 'si vede prunculu luptându-se cu mórtea. Dar' apoi căta superare, căta amaratiune, căta intristare fi causéza femeiei fragede manier'a aspra si fără mila a barbatului, neiubirea, neconsiderarea, usiorint'a, ba inca si altcev'a.

Intr'adeveru seculu frumosu are parte de multa suferintia, sacrificia, ba nu arare-ori ajunge a-i fi viéti'a unu martiriu perpetuu.

Este consolatoriu insa, că acel'a care trimit femeilor suferintiele le dă si potere spre a le poté suportá. Femeile mi-se paru a posiede mai multa taria sufletésca decâtă barbatii; in suportarea dorerilor si a suferintelor suferă fără cătusi de puçina querella si cele mai crude dureri corporali, ba cea mai profunda intristare, cea mai amara angóre o ascundu sub velulu surisului" (Smilles datorintie 208). Soci'a, sociulu, mam'a, prunci dragalasiu, fi ingrijesce cu iubire si diligentia neobosivera, si intre aceste arata ea fația pe cătu de blanda pe atâtua de incuragiatóre, că nu cumv'a suferindii se-si pierda sperant'a reinsanatosiarei, cu tôte că-i sangeréza, inim'a că pótă se-i piérdia.

In suferintia cu privire la femeia, se arata unu astfelu de sublimitate, care o radica la celu mai mare gradu alu eroismului. Se pare că o radia de potere din lumea ideală se pótă ceti pe faci'a femeiei intristate. De aceea e atâtua de patrundietóre icón'a Mater dolorosa. — De aceea e atâtua de venerabila femei'a intristata, atâtua de venerabila veduv'a gelinda. Pentru-că mai mare potere sufletésca se recere la suportarea in continuu a mistuitórei

suferintie decâtă la lupt'a pe cîmpulu bataliei, căci la acésta te intarita si stimuléza nimbulu gloriei. Si óre pentru-ce sunt mai tari femeile decâtă barbatii in suportarea suferintelor? Pentru-că inim'a le este mai aprópe de Domnedieu. Pentru-că sunt mai religiose decâtă barbatii. Femei'a ireligioasa că se scape de suferintia, chiar' asia se arunca in apa, chiar' asia golesce pocalulu cu veninu, că si asemenea barbati.

De tari'a sufletésca mai mare trebuintia are individualu muncitoriu in viétia, decâtă carele se arunca in lupt'a resbelnică, pentru-că in viétia lipsesc impulsulu de acolo: „nu fălfaiéza inaintea lui standardu, nu-lu atrage renumele, meritulu, distinctiunea, si déca si căde sub implinirea datorintei, nu i-se infrumsetéza coscigulu cu lauri, nu-lu petrece conductulu funebralu splendidu, numai lacremi mute fi uda simplulu mormèntu. (Smilles datorint'a 208). Premiulu suportarei greutatiloru vietiei sunt singuru acele bucurii, pe care le trimit proveedinti'a divina, dupa devingerea victoriósa a acelora si ajungerea întei dorite.

Nu sufere indoiala, cumcă cei mai multi ómeni au mai mare parte de spini decâtă de rosele vietiei; au de a suferi mai multe sbuciumari, mai multe neajunsuri decâtă a gustá fericire. Inse nu trebue a ne plângе contra proveedintii. Este trebuintia si de spini. Si ei își au loculu loru in ocârmuirea provedintiala a lumiei. Prin ei se purifica si se otielesce caracterulu intogmai că aurulu prin focu. Cea mai multa compatimire se află in sufletulu acelor'a, cari si ei au trecutu prin scól'a suferintelor. Precum unele plante, numai sdrobite isi resfira profumulu, chiar' asia si sufletulu numai apasatu de suferintie isi desvóltă fortele ce le are in sine.

„Nu binecuventarile vietiei si esperientele dulci sunt cele ce forméza omulu, ci suferintiele aceleia. (Dr. Mateos).

Barbatii mari 'si au de a multiami sagacitatea, vedere profunda, mai multu nenorociriloru, decâtă succesorul loru.

Lupt'a otielesce caracterulu; unde nu este lupta, nu este nici desvoltare de potere.

Acel'a carele si-a petrecutu junet'i'a in braçiele fericirei, la cea dintăiu lovitura 'si pierde terenul de sub pecioare. Si stejarulu prin vijelii cresce, numai astfelu 'si dimite adêncu la pamèntu radecinile, că sè se pótă luptá cu tempestatile timpului. Nu arare-ori se intempla in viétia, că tenerii nascuti din parinti avuti, acolo 'si incepui viéti'a, carier'a, unde au sfârsitul parintii loru si sfarsiesc acolo, unde au inceputu acei'a, la nimica. (Mateos). Numai omulu lasiu se plângе asupr'a piedecelor, ce le intèmpina in viétia; in mân'a omului bravu piedec'a intèmpinata nu este alt'-cev'a, decâtă unu midilociu alu succesului. Piedecile fi suntu nutremente atiatiére, carii 'lu stimuléza a desvoltá mai multa potere.

Nu trebue se micsioram valórea suferintelor. In scól'a suferintelor se pótă multu invetiá. Suferinti'a destépta in noi cele mai sublime idei. Ne scutescu de desamagiri, cari cu multu sunt mai amare decâtă insasă

suferintă. Si déca nu potențu se avemu alta consolare in suferintie, se le privim de amici ai nostri, cari ne intindu mana de ajutoriu la sfarmarea catenelor si temnitiei sufletului.

Dara nu numai intre sbuciumarile grele ale vietiei este trebuintia de poterea vointiei, nu numai atunci cându nuorii nenorocirilor se gramadescu asupr'a capetelor nóstre, ci chiar' si intre murmurulu placutu, ce ni-lu ofera fericirea dîlei nóstre.

Greulu nenorocirilor, óre-si cumva provocatoriu te stimuléza la lupta, intogmai că inimiculu ce te ataca pe fația, positi'a desperatiunei instinctivu incordéza forțele spirituali, si le potentiéza la un'a astfeliu de activitate, ca-si de care in statu normalu nu suntemu apti.

Apoi óre fația de seducerile dîlnice se pôte că se stamu neinvinsi, de nu vomu avé o taria sufletesca bine esercitata?

Resoluti'a, vointi'a nealterata se recere, că tatalu ori mam'a de familia contrapunèndu-se curentului insielatoriu alu timpului, se pôta stá inpotriva momelelor lucsului, se remana aceea ce sunt si se nu se nesuésca a aparé mai multu, se spesese in proportiuni cu venitele, si se nu se razime cu umilirea propria pe pung'a altor'a.

Slabiciunea parintelui si spesarea fără margini a mamei, au adusu déjà in cele mai multe casuri desastre funeste asupr'a familiei. Indata ce a cedatu acestui diavolu insielatoriu, carele in cantarirea perceptiunilor si erogatiunilor apasa equilibrulu pe cont'a parsimoniei, a si pasit upe acelu terenu lunecosu, pe care cu o iuțiala se vede a pricipita in abisulu uitarei de sine si alu omeniei. Mai usioru lucru este a nu pasi de locu pe acelu terenu funestu, decât dupa pasirea a se dâ inde-reptu. Cele mai multe nefericiri de comunu se nascu din lasitate si din lips'a de potere a vointiei. Nesmintit uavemu trebuintia de lips'a de potere a vointiei, că se nu ne abatemu dela cararea vîrtutei. Vîrtutea nu e de acele fructe bune, cari de sine cadu in sinulu omului, trebuie luptat upentru ea, si inca o astfeliu de lupta, carea recere tota poterea sufletesca a vointiei: dice Dr. Schökl. (Intreb. m. ale tim. pag. 76). Mii de ocasiuni ne invita in toté minutele vietiei a ne abate de pe cararile virtutii si ale onestitatii; vitiulu pâna si sub speci'a bunului se silesce a se infurisiá la sufletulu omului. Vîrtutea omenescă numai se-si incordeze tota poterea, daca voiesce se reporteze victori'a fația de tonulu sireniciu alu seducerei, se 'si caute isvorulu salutaru alu adeveratei fericiri singuru in serenitatea cerésca a curatului seu sufletu.

Lumea puçinu gândescă asupr'a vîrtutii. Nu merge mai departe cu pretinderea, decât pâna la bunacuvintia sociale. E lucrulu ei. Dara fericire curata si neconturbata se pôte aflá singuru pe terenulu virtutii. Intindu fericire si placerile lumesci, insa urmarile loru sunt mai intotu-déun'a amare.

Ómenii slabii de angeru forte usioru cadu in latiulu sensatiunilor. Cá-si cându pe cineva 'lu rapescu und'a turbata a apei, vede, simtiesce pericolulu, dara nu are destula potere a se retrage. „Video meliora proboque, deteriora sequor.“ Recunoscu adeverulu, dar' candu

ajunge lucrulu la frângerea panei, si parasesce curagiulu. Vedu curatul ce ar' trebuí se faca, insa nu au destula vointia la ducerea in sfîrsitu. Pe cei mai multi ómeni ii târesce in nenorociri nu lips'a de cunoscintia, ci lips'a de poterea vointiei.

Ajungéndu cătra finea disertatiunei mele, mi se-ar' poté obiectioná, cumcă in pertractarea acestei intrebari adêncu taietore in viéti'a societati me-amu tinutu pâna la capetu intre marginile teoriei, neestindiéndu-me la partea practica a intrebarii, si adeca cum se-ar potea formá vointi'a firma, caracterulu firmu.

Insa asia cugetu, cumcă recunoscerea rèului este primulu pasiu la un'a vindecare satisfacatore, căci numai asia, daca va prinde radacini adânci in inimile nóstre acea convingere, că parentii nu facu destulu datorintielorloru loru sublime singuru cu aceea, că sacrificia avere portându-si prunci la scóla, pe candu campulu formarei caracterului acelora 'lu lasa totalmente necultivatu, dicu, numai déca acésta convingere va prinde radacini adânci in 'âнимele parintiloru, se pôte spera in educatiune o schimbare spre mai bine.

La pusiu-Romanu la 1 Augustu 1884.

Vasiliu Filipu.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 142. 1885.

Procesu verbale

alu comitetului associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a dela 12 Iuniu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: David baron Ursu, E. Macellariu, C. Stezariu, Dr. Il. Puscariu, P. Cosma, I. Popescu, B. P. Harsianu, I. St. Siulutiu, G. Baritiu, E. Brote, cassariu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

Nr. 66. Cassariulu presenta ratiociniulu pentru anulu 1884 si inventariulu cu 31 Decembrie 1884 alu averei associatiunei transilvane, din care se vede, că avereala associatiunei cu finea anului 1884 a fostu 109,574 fl. 89 cr. (Nr. 140 1885).

— Se predă unei comisii compuse din membrii: C. Stezariu, Dr. I. Puscariu si E. Macellariu pentru censurare si raportare in un'a din siedintiele urmatore.

Nr. 67. Cassariulu raportéza despre formarea fondului de zidire alu scólei de fete a associatiunei, aratându că acestu fondu in marimea stabilita de adunarea generala din anulu 1884 din Orastie, cu 40,000 fl. s'a creatu prin vinderea unui numeru anumit u de hârtii de valore, din o suma de 710 fl. 32 cr. anticipatiune dela fondulu associatiunei, 500 fl. donati de institutulu de creditu „Albin'a“ si 42 fl. 03 cr. in bani gata. Acestu fondu s'a scosu cu 1-a Ianuariu a. 1885 din avereala de fructificatu a associatiunei, s'a depusu pentru passtrare la institutulu „Albin'a“ si s'a platit u din elu pâna la datulu siedintiei presente architectului ratele cuvenite cu 21,235 fl. 50 cr. v. a. (Nr. 141 1885)

— Spre sciintia.

Nr. 68. Cassariulu aduce la cunoștinția, că din partea exactoratului de dare, s'a insinuatu execuțiune in contra asociațiunei pentru platirea sumei de 576 fl. că taxa de transcriere a casei cumpărate dela Goebbel si Ickrich si 823 fl. 64 cr. că taxa de ecuivalentu după avereia asociațiunei (Numerulu 142 1885).

— Se aviséza cass'a a plati sumele amintite și anumitu 576 fl. taxa de inscriere in contul casei cumpărate, ér' sum'a de 823 fl. 64 cr. că ecuivalentu in sarcin'a fondului asociațiunei.

Nr. 69. Cassariulu prezinta contul fratilor König, mestrii zidari din locu, pentru sum'a de 120 fl. că remunerațiune pentru mai multe schitie și preliminaru de spese pentru zidirea scólei de fete și reparaturile la edificiulu vechiu alu casei asociațiunei, executata in anii 1883 si 1884, la insarcinarea comisiunei exmise de comitetulu asociațiunei in acesta, afacere (Nr. 40 1885).

— Aflându-se sum'a de 120 fl. v. a. ceruta de fratii König proportionata lucrărilor executate pentru edificiulu scólei și pentru cas'a asociațiunei, se aviséza la cassa spre platire in contul casei.

Nr. 70. Secretariulu prezinta o propunere a parintelui protopopu gr. cath. din Cluj Gavriil Popu, sprijinita si de membrii din comitetulu despartiaméntului X. (Cluj), de cuprinsulu, că comitetulu asociațiunei se credeie pentru 2 fete de romàn din Gelau, cari au frequentat cursulu de tiesatorie, intemeiatu de statu in Gelau, ajutóre potrivite in bani, că perfectionàndu-se mai bine in tiesetura prin cercetarea cursului de tiesutu, sustinutu pe spesele statului in Deej, mai tardiu se pótá fi aplicate că instructóre in tiesutu, in scóla industriala, ce ar' fi sè se infinitieze din partea româniloru in comun'a Gelau. (Nr. 83 1885).

— Nefiindu mijloce pentru crearea de nove ajutóre, de órece in conformitate cu conclusele adunarilor generale din Brasovu si Orastie, sumele disponibile au sè se folosesc acum odata in favorulu scólei de fete a asociațiunei, petentii se indrépta la stipendiile ce exista pentru astfelu de scopuri in budgetulu asociațiunei.

Nr. 71. Ioanu Petrisioru studentu de class'a a VIII gimnásiala in Blaj si stipendiatus alu asociațiunei, multiamindu pentru stipendiulu folositu din fundatiunea fratilor R. si G. Riurénu, se róga totodata a i se eliberá rat'a din urma a stipendiului inainte de terminulu fixatu, de órece cu 10 Iunie terminându-se examenulu de maturitate, isi incheie cursulu studiilor gimnasiale. (Nr. 134 1885).

Fiindu cererea proovedita cu subscierea profesorului de clasa, eliberarea ratei ultime se incuviintédia, ear' pentru stipendiulu ajunsu acum vacantu se va escrie concursu la timpulu seu.

Nr. 72. Tipografi'a archidiecesana din locu si gradinariulu Fr. Heberlein prezinta conturile in suma de 15 fl. v. a. pentru cunun'a depusa de comitetu la morméntulu reposatului Visarionu Romanu (Nr. 139 1885).

— Se aviséza la cassa spre platire sum'a de 15 fl. din spesele estraordinarie.

Nr. 73. Tipografi'a archidiecesana din locu prezinta unu contu de 19 fl. 50 cr. v. a. că taxe de timbru la concursele

de stipendii si taxa de insertiune pentru concursele pentru vîndiarea sioprónelor, pentru edificarea scólei de fete si pentru planulu de edificare a scólei de fete, publicate in anii 1883, 1884 si 1885 (Nr. 129 1885).

— Se aviséza la cassa spre platire sum'a de 19 fl. 50 cr.

Nr. 74. Librariulu din locu W. Krafft trimite 20 fl. că pretiu de cumparare à 10 volume din publicatiunile asociațiunei transilvane de pe anii 1869—1878 (Nr. 133 1885).

— Spre sciintia, fiindu sum'a administrata la cassa.

Nr. 75. Apropiindu-se timpulu pentru tinerea adunarei generale a asociațiunei, hotarita a se tinea in acestu anu in orasiulu Gherl'a.

— Comitetulu decide a se fixa terminulu pentru intruirea adunarei generale in cointelegera cu fruntasii români din orasiulu Gherl'a si in urma a se face pasii necesari pentru dobândirea de bilete de caletorie pe drumu feratu cu pretiuri scadiute in favorulu membrilor asociațiunei, carii ar' voi a cerceta acésta adunare.

Nr. 76. Pentru stabilirea unui proiectu de preliminaru de budgetu alu asociațiunei pro 1886.

Se aviséza cassariulu asociațiunei a face propunerile trebuinciose in un'a din siedintiele cele mai apropiate.

Sibiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., Dr. D. P. Barcianu m. p.
vice-presidentu secretariu al II-lea.

Autenticarea acestui procesu verbalu se concrede Dloru: Macellariu, Stezariu, Dr. Puscariu.

S'a cetitu si auteticat. Sibiu in 14 Iunie 1885.

Const. Stezariu m. p. Dr. II. Puscariu m. p. E. Macellariu m. p.

Bibliografia.

— Istori'a regimentului alu II-lea românescu granitariu transilvanu, dupa monografi'a latina din 1830 si dupa alte documente posterioare, de G. B. Brasiovu. 1874. Form. 8° litere garmond 110 pag. Pe paginile din urma se vedu consemnate mai multe familii din cele mai de frunte românesci. Pretiulu 60 cr. v. a.

— Raportulu lui Avramu Iancu prefectu alu unei legiuni românesci din anu 1848—9. Sibiu 1884. Pretiulu 40 cr.

— Raporturile prefectilor Simionu Balintu si I. Axente Severu totu din anu 1884/9 Pretiulu 40 cr.

Lectur'a unoru episóde istorice, precum sunt acestea, ar fi se nu lipsesc dela familiile române cunoscătoare de carte.

— Patimile junelui Werther, dupa Göthe de B. V. Vermont. 80 cr.

— Pasi'a dela Buda si Blondinulu de Namur, dupa Zschokke trad. de B. V. Vermont. Bucuresci 60 cr.

— Contes'a falsa, novela de Edm. Hahn trad. de Vermont. Bucuresci. 80 cr.